

Манаєнко І.М.

канд. економ. наук

доцент кафедри менеджменту

Таран В.В.

студент ФММ

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського, м. Київ

РОЗВИТОК ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У даній статті розглянуто сутність поняття «імпорт» та «імпортна діяльність». Результати дослідження дали змогу виділити вигоди вітчизняних підприємств від імпоротної діяльності та виокремити труднощі, які можуть виникнути під час здійснення імпортних операцій. Визначено, що розвиток імпоротної діяльності підприємства залежить від великої кількості різноманітних факторів, які здійснюють на формування імпортного потенціалу підприємства як позитивний, так і негативний вплив. Здійснено класифікацію чинників впливу на імпортну діяльність підприємства за ступенем охоплення середовища впливу та за ознакою контрольованості. Виокремлено основні завдання аналізу управління імпортними операціями підприємства. Запропоновано впровадження ефективної стратегії імпорту з метою розвитку імпоротної діяльності підприємства. Охарактеризовано основні етапи розробки та реалізації стратегії імпорту. Виявлено, що реалізація імпоротної стратегії забезпечить підприємство стійкими конкурентними перевагами, дозволить підвищити ефективність ведення зовнішньоекономічної діяльності та отримати додатковий прибуток.

Ключові слова: імпорт, імпортна діяльність, імпортні операції, фактори впливу, стратегія імпорту.

Manayenko I.M., Taran V.V.

DEVELOPMENT OF ENTERPRISE'S IMPORT ACTIVITY

Annotation. In this article the concept «import» and «import activity» is explored. The research results allowed to highlight the advantages of domestic enterprises from import activities, as well as difficulties that may arise during import transactions. It is determined that the development of an enterprise's import activity depends on many various factors that have a positive or negative effect on the formation of an enterprise's import potential. The classification of factors influencing the enterprise's import activity according to the coverage of the influence environment and based on controllability is carried out. The main tasks of the analysis of the enterprise's import transactions management are determined. It is proposed to implement an effective import strategy in order to develop the enterprise's import activity. The main stages of the development and implementation of the import strategy are described. It is determined that the implementation of the import strategy will provide the company with sustainable competitive advantages, improve the efficiency of foreign economic activity and get additional profit.

Keywords: import, import activity, import transactions, factors of influence, import strategy.

Манаенко И.Н., Таран В.В.

РАЗВИТИЕ ИМПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В данной статье рассмотрена сущность понятия «импорт» и «импортная деятельность». Результаты исследования позволили выделить преимущества отечественных предприятий от импортной деятельности, а также трудности, которые могут возникнуть при осуществлении импортных операций. Определено, что развитие импортной деятельности предприятия зависит от большого количества различных факторов, оказывающих на формирование импортного потенциала предприятия как положительное, так и негативное влияние. Осуществлена классификация факторов влияния на импортную деятельность предприятия по степени охвата среды воздействия и по признаку контролируемости. Выделены основные задачи анализа управления импортными операциями предприятия. Предложено внедрение эффективной стратегии импорта

с целью развития импортной деятельности предприятия. Охарактеризованы основные этапы разработки и реализации стратегии импорта. Определено, что реализация импортной стратегии обеспечит предприятие устойчивыми конкурентными преимуществами, позволит повысить эффективность ведения внешнеэкономической деятельности и получить дополнительную прибыль.

Ключевые слова: импорт, импортная деятельность, импортные операции, факторы влияния, стратегия импорта.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Глобалізація світового господарства та міжнародні економічні відносини призводять до зростання значення і ролі зовнішньоекономічної діяльності, зокрема імпортової, як для економіки країни в цілому, так і для окремих підприємств. Зовнішньоекономічні зв'язки здійснюють вагомий вплив на ефективність функціонування підприємств, динаміку й стійкість їх розвитку, формування їх структури. Ефективна імпортна політика має низку переваг для діяльності вітчизняних підприємств, оскільки вона сприяє модернізації застарілого обладнання та впровадженню нового, більш прогресивного, а також є невід'ємною складовою національної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей розвитку імпортової діяльності підприємств присвячена велика кількість робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема таких як: Е. Вавилова, А. Вічевич, Л. Гурвиця, К. Дроздова, А. Ізмалкова, В. Козик, П. Ліндерт, Н. Логвінова, М. Обсфельд, Л. Панкова, Н. Реверчук, А. Фатенок-Ткачук, В. Швець.

Постановка завдання. Метою статті є подальший розвиток теоретичних положень імпортової діяльності підприємства щодо визначення факторів розвитку, стимул та вигод імпортової діяльності, а також надання пропозицій щодо її розвитку.

Викладення основного матеріалу. Згідно з Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» імпорт - купівля українськими суб'єктами ЗЕД у зарубіжних контрагентів продукції товарного чи нетоварного характеру без

обов'язкового переміщення її через митний кордон країни [1]. Проте на противагу цьому визначенню «Податковий кодекс України» зазначає, що обов'язковою умовою для здійснення імпорту є перетин митного кордону України, котрий засвідчує вантажно-митна декларація, внаслідок якої виникають податкові зобов'язання [2]. Тому можна зробити висновок, що існуюча законодавча база України характеризується певною розбіжністю щодо визначення сутності поняття «імпорт».

Розглянувши спільні ознаки щодо визначення поняття «імпортна діяльність» підприємства у працях дослідників, наведемо авторське трактування цієї категорії: імпортна діяльність - це сукупність взаємозалежних дій щодо купівлі продукції суб'єктами підприємництва певної країни у зарубіжного контрагента з метою її подальшої реалізації та споживання на території країни-імпортера.

Під час здійснення імпоротної діяльності підприємства отримують велику кількість вигод [3, с.153]:

- розширення існуючого асортименту товарів, що дозволить підприємству запропонувати більше продукції на продаж;
- можливість придбання більш якісних сировинних ресурсів, матеріалів, комплектуючих, технологій за нижчою ціною;
- мінімізація операційних ризиків, так як підприємство може розширити коло постачальників, і як наслідок має меншу залежність від тиску єдиного постачальника;
- забезпечення сприятливого іміджу підприємства на внутрішньому ринку шляхом імпорту більш якісних іноземних товарів;
- пошук нових іноземних партнерів та налагодження стійких зв'язків з ними;
- зниження виробничих витрат шляхом імпорту готових товарів замість їх виробництва на власних потужностях;
- розвиток нових технологій внаслідок імпорту наукомістких товарів тощо.

Проте із здійсненням імпорتنих операцій можуть бути пов'язані й деякі труднощі: вибір іноземного постачальника з хорошою репутацією; затримка у термінах виробництва і поставки продукції; проблеми під час складання зовнішньоторговельного контракту; коливання курсів валют; брак товарів і неможливість повернення дефектної продукції; високі митні тарифи; затримки на митному кордоні; культурно-національні особливості партнерів і т. д. [4, с.427]

Розвиток імпоротної діяльності підприємства залежить від великої кількості різноманітних взаємопов'язаних факторів, які здійснюють на формування імпортного потенціалу підприємства як позитивний, так і негативний вплив. Аналіз даних факторів дає можливість встановити сильні та слабкі сторони в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, а також виробити метод планування та прогнозування її ефективності для зростання конкурентоспроможності підприємства.

Найбільш поширеною класифікацією факторів, що впливають на розвиток імпоротної діяльності, є класифікація їх за ступенем охоплення середовища впливу. Відповідно до цієї класифікації виділяють фактори зовнішнього середовища та фактори внутрішнього середовища (рис. 1) [5, с. 30].

Крім того, класифікація чинників впливу на імпорту діяльність підприємства проводиться і за іншими ознаками. Так, на основі аналізу наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів можна поділити фактори за ступенем контрольованості на контрольовані та неконтрольовані. До контрольованих, як правило, відносяться: організаційна структура та ринкові стратегії підприємства; інформаційне забезпечення ЗЕД; умови угод з контрагентами; адаптація імпортованого товару до потреб внутрішнього ринку; організація міжнародного маркетингу та інші. Найбільш поширеними неконтрольованими факторами є: зовнішньоторговельна політика країни; кон'юнктура ринку; ємність ринків збуту; особливості оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон; рівень розвитку міжнародних економічних відносин тощо [6, с. 209].

Рис. 1. Фактори впливу на розвиток імпортої діяльності підприємства

Таким чином, менеджери підприємств повинні враховувати всі проаналізовані чинники під час здійснення ЗЕД. Це дозволить їм успішно пристосовуватися до нестабільного зовнішнього та внутрішнього середовища, мінімізувати можливий негативний вплив даних факторів та створити правильну модель господарської діяльності, яка сприятиме підвищенню ефективності імпортних операцій підприємства.

Також необхідно постійно аналізувати тенденції зміни ринкової ситуації, в умовах якої функціонує підприємство, з метою прийняття правильних рішень керівництвом компанії, і як наслідок ефективного управління імпортними операціями. Основні завдання аналізу управління імпортними операціями підприємства наведені на рис. 2.

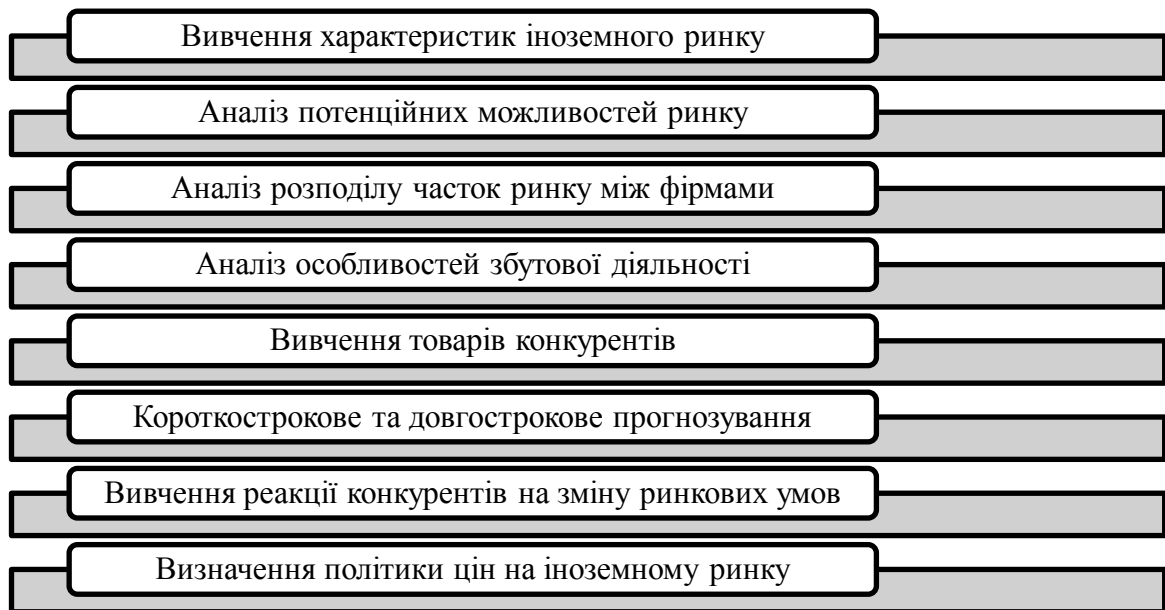

Рис. 2. Основні завдання аналізу управління імпортними операціями підприємства [7, с.185]

Рекомендації щодо удосконалення імпортної діяльності на підприємстві розробляються за результатами проведеного аналізу. При цьому важливою задачею є врахування існуючого ресурсного потенціалу підприємства.

Найважливішим кроком у розвитку імпортної діяльності підприємства є розробка дієвої стратегії імпорту, впровадження якої забезпечить підприємство стійкими конкурентними перевагами, дозволить підвищити ефективність ведення ЗЕД та отримати додатковий прибуток.

Стратегія імпорту – це напрям діяльності підприємства щодо реалізації ЗЕД, який полягає у здійсненні імпортних операцій і включає певний набір правил та процедур, які необхідно враховувати при проведенні імпортної діяльності підприємства. Дані правила визначають уряд країни-імпортера та міжнародні закони, постанови і конвенції. Основа імпортної стратегії полягає у дослідженні рівня цін, технологічної якості імпортованої продукції, строків поставки і особливостей здійснення імпортних операцій [9 с. 56].

Процес розробки імпортної стратегії на підприємстві є довготривалим і складається з 7 етапів (рис. 3).

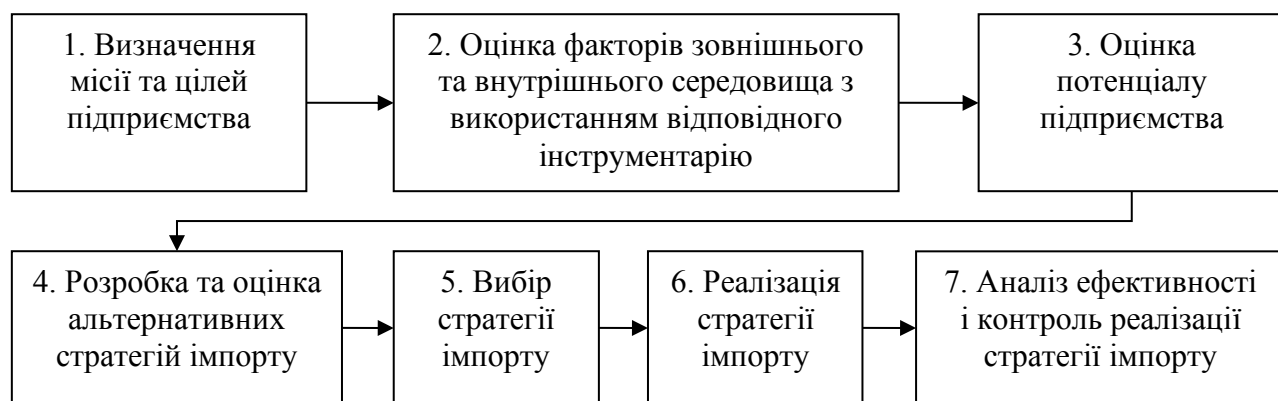

Рис. 3. Основні етапи розробки стратегії імпорту [8, с. 131]

Аналіз ефективності і контроль реалізації стратегії імпорту є останнім і водночас найважливішим етапом, який демонструє спроможність підприємства впровадити обрану імпорту стратегію. Варто зазначити, що під час розробки стратегії існує ймовірність виникнення певних проблем, які можуть перешкодити успішній реалізації стратегії. Наприклад, нездатність менеджерів правильно здійснити стратегічний аналіз імпорту діяльності підприємства; неспроможність врахувати вплив суттєвих чинників внутрішнього або зовнішнього оточення підприємства, або неможливість передбачення дій конкурентів; нерациональне використання ресурсів та імпорту потенціалу підприємства тощо [9 с. 58].

Тому, щоб успішно реалізувати стратегію імпорту підприємства, необхідно дотримуватися наступних вимог:

- забезпечення розуміння всіма працівниками імпорту стратегії шляхом ефективного донесення до них інформації про стратегічний напрям діяльності підприємства;
- організація стратегічного плану дій, який включає певний набір цілей;
- систематичне постачання необхідної кількості та якості ресурсів задля реалізації стратегії.

Висновки. Отже, з метою розвитку імпорту діяльності підприємства, варто формувати стратегію імпорту. При цьому необхідно враховувати велику кількість різноманітних факторів, щоб мінімізувати їх можливий негативний вплив на діяльність підприємства. Розробка та реалізація дієвої імпорту стратегії

дозволить повною мірою використати імпорнтний потенціал підприємства, покращити його конкурентні позиції на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також отримати додатковий прибуток.

Література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність – Закон України №4496-VI (4496-17) від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – №2.
2. Податковий кодекс України – Офіційний документ ВРУ №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Козак Ю.Г., Спорек Т., Молендовський Е., Грібінцеа А., Лебедева С.Н., Шенгелія Т, Логвінова Н.С., Козак А., Притула Н.В., Осипов В.М., Аліабієва Д., Кочевой М.М. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. - Київ-Катовіце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. - 272 с.
4. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: [підручник] / В.Є. Новицький. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
5. Решетняк К.Е. Експортно-імпорнтні операції як основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства / К.Е. Решетняк // Управління розвитком. – 2012. – №3(124).
6. Маргасова В.Г. Аналіз фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В.Г. Маргасова, А.В. Роговий, В.В. Виговська // Актуальні проблеми економіки: наук. економ. журнал. – 2009. – №3(93).
7. Дерев'янку Ю.М. Ефективне управління імпорнтними операціями на підприємстві [Текст] / Ю.М. Дерев'янку, Н.С. Валюх // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. - Суми: СумДУ, 2015.
8. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: монографія / А.П. Наливайко. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.
9. Галазюк Н.М. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності як основа управління підприємством на сучасному етапі розвитку /

Н.М. Галазюк // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»: зб. наук. пр. – 2013. - №10.

References

1. About foreign economic activity – Law of Ukraine № 4496-VI (4496-17) from 13.03.2012 // Information from the Verkhovna Rada of Ukraine. – 2013. – №2.
2. Tax Code of Ukraine – Official document of VRU №2755-VI from 02.12.2010 [Electronic resource] / Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. – Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Kozak U.G., Sporek T., Molendowski E., Gribincea A., Lebedeva S.N., Shengelia T., Logvinova N.S., Kozak A., Pritula N.V., Osipov V.M., Aliabieva D., Kochevoi M.M. International trade: manual. 5th edition, rewritten and upgraded - Kyiv-Katowice-Krakov: Educational Literature Centre, 2015. - 272 p.
4. Novitskiy V.E. Foreign economic activity of Ukraine: [manual] / V.E. Novitskiy. – K.: KNEU, 2003. – 948 p.
5. Reshetnyak K.E. Export-import transactions as a foundation of an enterprise's international economic activity / K.E. Reshetnyak // Development management. – 2012. – №3(124).
6. Margasova V.G. Analyze of finance results of economic entities' international economic activity / V.G. Margasova, A.V. Rogoviy, V.V. Vygovska // Actual problems of economics: academic economic journal – 2009. – № 3(93).
7. Derevyanko U.M. Efficient management of import transactions at the enterprise [Text] / U.M. Derevyanko, N.S. Valux // Economic problems of sustainable development: materials of International research-practice conference / Under the general editorship: O.V. Prokopenko, M.M. Petrushenko. - Sumy: Sumy State University, 2015.
8. Nalivayko A.P. Theory of enterprise's strategy. Contemporary state and development directions: monography / A.P.Nalivayko. – K.: KNEU, 2001. – 227 p.
9. Galazuk N.M. Strategic planning of international economic activity as a foundation of enterprise's management at the stage of development / N.M. Galazuk // Economic sciences. Part «Accounting and finance»: collection of studies – 2013. - №10.